

Трамбіцкі У.У.,
ст.выкладчык

ТРАДЫЦЫЙНЫЯ І АВАНГАРДНЫЯ МЕТАДЫ Ў ВУЧЭБНЫМ І ВЫХАВАЎЧЫМ ПРАЦЭСАХ

Узасмасувязь традыцыйнага і авангарднага ў культуры вельмі складаная. Есць сэнс спыніцца на ўзасмасувязі традыцыйных і авангардных метадаў. У якасці традыцыйных метадаў у выхаваўчым працэсе могуць выступаць:

- 1) кантроль і самакантроль,
- 2) спалучэнне ў выхаванні асабістых і грамадскіх інтарэсаў.

З найбольш вядомых метадаў у вучэбным працэсе можна вылучыць:

- 1) лекцыі,
- 2) практычныя заняткі,
- 3) напісанне кантрольных работ і рэфэратаў.

Да авангардных метадаў у вучэбным працэсе можна аднесці:

- 1) лекцыі-дыялогі,
- 2) дзелавыя гульні,
- 3) аўтарскія спецкурсы,
- 4) складанне праграм з улікам здольнасцей студэнтаў.

Пералічаныя металы самі па сабе, без асабістых інтарэсаў і намаганняў студэнтаў не могуць быць эфектыўнымі. Для тых, хто мае лікаваць да вучобы, выкарыстанне як традыцыйных, так і авангардных метадаў садзейнічае развіццю інтэлектуальных і творчых здольнасцей.

Далёка не заўсёды новае, прагрэсіўнае без супярэчнасцей знаходзіць сабе месца ў культуры. Традыцыйнае, як правіла, аказвае супраціўленне. Але і авангарднае, новае не заўсёды з'яўляецца лепшым, больш прагрэсіўным, чым традыцыйнае. Такая ўзаемасувязь традыцыйнага і новага мае месца ў многіх відах чалавечай дзейнасці і формах культуры. Складаную ўзаемасувязь традыцыйнага і новага можна паказаць і на прыкладах бібліятэчнай, музычнай, палітычнай, прававой і маральнай культур.

Студэнт жа можа выступаць у якасці суб'екта і аб'екта розных формаў культуры.

Не трэба забываць, што сам вучэбны працэс здольны выконваць выхаваўчыя функцыі. У вучэбным працэсе малады чалавек можа атрымаць такія якасці, якія яму будуць патрэбны ў сямейнай, працоўнай і іншых сферах жыцця.

У сучасных умовах, калі ў нашым грамадстве на змену адным каштоўнасцям прыходзяць другія, можна некаторыя падыходы запазычыць з іншых краін. Напрыклад, у ЗША ў 60-я гады нашага стагоддзя ажыццяўлялася

праграма «Мерыт». Кожны год адбіралі 600 тысяч лепшых вучняў. Потым з іх адбіралі каля 35 тысяч з найлепшымі паказчыкамі. Гэты вопыт праводзіўся на працягу 15 гадоў. На аснове яго ўзніклі праграмы рашняга навучання.

Можа ёсць сэнс выкарыстаць падобны метад? Выкладанне для «нармальных» з'яўляецца прычынай «пагібелі» вельмі здольных.

Сабаленка Э.Р.,
дацэнт

ЭСТЭТЫЧНАЯ ДУМКА БЕЛАРУСІ Ў КАНТЭКСЦЕ ЕЎРАПЕЙСКОЙ ЭСТЭТЫКІ

1. Гуманітарная падрыхтоўка студэнтаў нашага ўніверсітэта ў сучасных умовах патрабуе грунтоўных ведаў нацыянальнай культуры ад яе зараджэння і па сённяшні дзень. Вельмі важнае месца ў сістэме гэтых ведаў займае эстэтычная думка Беларусі. Таму правамерна ў досыць невялікім курсе эстэтыкі (50-72 гадзіны) асобна вылучыць тэму «Зараджэнне і развіццё эстэтычнай думкі на Беларусі», на якую адвесці не менш 6 гадзін.

2. У структуры лекцыйнага курса гэту тэму найбольш лагічна чытаць пасля азнаямлення студэнтаў з гісторыяй развіцця еўрапейскай эстэтыкі. Гэта дасць магчымасць разглядаць беларускую эстэтычную думку ў кантэксце еўрапейскай. Па-першае, паралелі з еўрапейскай эстэтыкай дазваляюць пераадолець некаторы скептыцызм студэнтаў у адносінах да гэтай тэмы, таму што паралелі пераконаўча сведчаць, што не толькі Еўфрасінія Полацкая, Кірыла Тураўскі, Францішак Скарына і інш. не былі чыстымі эстэтыкамі, але такімі не былі і ўсе еўрапейскія мысліцелі, якія даўно па праву занялі свае месцы ў гісторыі сусветнай эстэтыкі. Па-другое, параўнанне з еўрапейскай эстэтыкай пераконвае, што беларуская эстэтыка на працягу стагоддзяў развівалася на еўрапейскім узроўні.

3. Зараджэнне навуковай эстэтычнай думкі на Беларусі пачынаецца з дзейнасці Еўфрасініі Полацкай і Кірылы Тураўскага, якія ў рамках хрысціянскай тэалогіі разглядаюць праблемы прыгажосці і мастацтва. У іх выказваннях аб іерархіі формаў красы знаходзім многа сугучнага тэарэтычным палажэнням Аўгустына, а затым Тамаша Аквінскага.

4. На еўрапейскім узроўні развіваецца эстэтычная думка Беларусі ў эпоху Адраджэння. Рэнесансны культ прыгажосці ў творах Ф.Скарыны, М.Гусоўскага, гуманістычнае ўзвелічэнне чалавечага розуму ў С.Буднага, нацыянальна-патрыятычныя ідэі В.Цяпінскага маюць выразныя паралелі ў заходне-еўрапейскай культуры.